

**Tentamen medicum inaugurale, de variola ... / eruditorum examini subjicit
Joannes Ferriar.**

Contributors

Ferriar, John, 1761-1815.
Lister, Dr
Royal College of Surgeons of England

Publication/Creation

Edinburgi : Apud Balfour et Smellie, 1781.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/jfy6f3ne>

Provider

Royal College of Surgeons

License and attribution

This material has been provided by The Royal College of Surgeons of England. The original may be consulted at The Royal College of Surgeons of England. where the originals may be consulted. This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

TENTAMEN MEDICUM,
INAUGURALIS,
DE

5.

V A R I O L A.

QUOD,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

N E C N O N

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

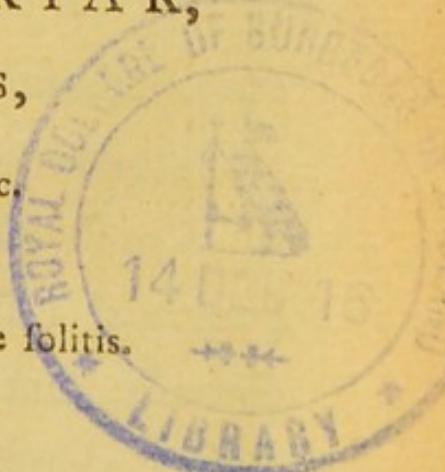
Eruditorum examini subjicit

JOANNES FERRIAR,

BRITANNUS,

Soc. Reg. Med. Edin. Soc.

Ad diem 25. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGH:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXXI.

Mr. Lister
from his friend
the author

T E N T A M E N M E D I C U M,

I N A U G U R A L E,

D E

V A R I O L A.

P R Å F A T I O.

STATUENTI in campo medico cursum peragere primum, res tantae, tamque diversa occurunt facie, ut semper in dubio inter eligendum aliquandiu haereat; et sane a variis scriptoribus tam diverse tractantur quam diliguntur themata. Alii scilicet tramite confueto inambulant, felices se habentes, etsi famae ignoti, si critorum objurgationes, irridentium futilia evadant;

evadant ; laudis spe parum, opprobrii timore plus aequo affecti. Attamen alii mente praediti altiore, nihili aestumant incolumitatem, quam non comitatur plausus bonas literas persequentium ; malevolentiam istam spernentes, ab hominibus animi effraenati manifestatam, dum ingenii perscrutant primitias. Tales res novas detegere gaudent, dogmata vetera vel stabili-
re, aut verecundia debita rejicere, senten-
tias hodiernas libere perpendere, intra
modum vim imaginatricem cohibentes,
dum falsa arguant, aut sophistica irrideant.
Hos passibus haud aequis sequi vellem, im-
peritiae conscius et si meae ; quum enim de-
tegenda est veritas, quisquis latebras acce-
dat, ei, quanquam conatus irritus fit, plus
laudis quam debetur dedecoris. Quum i-
gitur, more almae hujus académiae, rem a-
liquam medicam exponere meum est, de
variola nunc breviter dicturus sum.

Si nunc diei egeret definitione ver-
bum Variola, ea certe uterer cl. Cullenii,

G.

G. XXVIII. systematis proprii nosologici proposita, omnibus admodum probata, omnibus igitur qui huc mentem nuper adverterint usurpata. Si cuique igitur, variolae notitia lateat, illuc tendere moneo. Observandum est solummodo, de variola naturali, i. e. arte non inducta, in paginis sequentibus verba esse faciunda.

H I S T O R I A M O R B I.

Incipit morbus, aliquot dies post contagium exceptum, in adultis, rigore, deinde calore, capitis atque tergi dolore, vehementi in sudorem proclivitate, comate, vomitu, epigastrī etiamque compressi dolore. Haec per biduum saeviunt; inde paroxysmi saepius adveniunt epileptici infantibus, quos interdum gravius, interdum mitius afficiunt. Finem tertii diei versus, papulae, levis ruboris, acicularum capitum instar, sese ostendunt. Initio, hae superiorem corpo-

ris

ris partem solam, sed, progrediente morbo, artus quoque invadunt; atque, diem circiter quintum, peracta eruptione, febris recedit. Lenissima tamen in variola, prima eruptione omnino decedit febris. Papularum areolae, antea pallidae, nunc rubescunt, ipsaque papula plenior, fluidoque oppleta, evadit. Sic ad octavum res se habent usque diem. Dehinc progreditur suppurationis pustularum, quae ad diem undecimum sponte rumpuntur, atque mox crustosae apparent; ac intra tres quatuorve dies decidunt.

Haec variolae species benignior, quae Discreta audit. In confluente, omnia accessus symptomata graviora sunt, atque distinguitur a specie priore, tum cohaesione pustularum insigni, tum febris pertinacia, quae aut nequaquam cedit eruptioni, aut remissionem tantum patitur. Dicit etiam Sydenhamus, pustulas interdum non ante diem quartum erumpere, nempe ob aggressum doloris cujusdam vehementis, vel vomitus.

mitus. Pustulae confluentes ad diem octavum laminae albidae exhibent speciem, tumoremque vultus insignem efficiunt. In adultis ptyalismus, in infantibus diarrhoea, insuper additur. Notavit Sydenhamus, pustulas extremorum, quae multo serius suppurantur, illis faciei et corporis largiores esse; atque plurimis in exemplis distinctae eminent. Circiter diem undecimum, pustulae disruptur et corrugant. Saepius antehac oritur febris secundaria, quae plurimis lethalis evadit, atque, secundum Hoffmannum, die nono vel undecimo necat. Hoc tempore cedit ptyalismus vel diarrhoea, et cursu debito morbi, manus tument. Tunc color pustularum, adhuc albidus, in pullum transit, breveque fit desquamatio, quae diem circiter quindecimum terminatur. Post confluentes, foveolae plerumque manent; interdum cicatrices latae, foedissimae.

Fluidorum summam putredinem saepius variolam comitari, monstrant petechiae cum pustulis

pustulis commixtae; monstrant haemorrhagiae a Sydenhamo descriptae; denique de mortuorum ex variola sectio, quibus sanguis nullibi coagulatus reperitur*.

Huic adjungatur celeb. Hoffmanni observatio, in verbis propriis: ‘Accidit haud raro, ut, exficcatis jam quae effloruerant pustulis, ultimis diebus, novae et minores compareant aliae. Si recedant, fieri possunt praeter spem funestae.’ Conclusio hujus morbi fatalis fit convulsionibus, interdum comate.

Quaestio fuit, an unquam viscerum abdominalium epidermidi porrigitur eruptio. Hoc semel me vidisse credo, in pueri (ex variola, ut visum, defuncti) intestinis; quae, per totam superficiem internam, pustulis aperte maturis scatuere. Attamen, in facie, pustulae jam ad desquamationem promptae existere. Nihil de hujus morbi historia mihi notum, quum, hyeme proxi-

* Hoffman, de feb. variol.

me elapsa, inter cadavera ad secandum promiscue collecta, allatum fuit, in usum discipulorum ill. Doctoris Hunter.

Variola interdum praebet valetudinem antea debilibus, et, e contrario, antea fani, hac peracta, in varios illabuntur morbos, uti typhum, tabem, vel amaurosin; qui omnes torporem indicant. Hac de re audi Hoffmannum: ‘Quibusdam, post exsiccationem, febris manet lenta, et in extre-
mis, praesertim articulis, tumores oriun-
tur, et ex his fiunt foeda, exedenda, et
ossibus cariem inducentia, ulcera, difficil-
lime sanatu, et postremo mortem inferen-
tia.’

D I A G N O S I S.

Ex symptomatibus jam descriptis, facile fieri potest diagnosis variolae. Initio, a rubella distinguitur, absentia coryzae, oculorumque affectuum; et a plerisque aliis ex-

anthematibus, tardiore eruptione, atque forma papularum. Observavit Cl. Sydenhamus, variolam confluentem interdum ad eruptionem speciem exhibere erysipelatis; ab hac autem facile ex historia dignosci; dolore sc. epigastrii, atque defectu delirii; tum quoque tempore eruptionis. Dolore recensito, atque comate, nec non paroxysmis epilepticis, juncta praesertim epidemiae notitia, a febribus propriis certo distinguantur variola.

C A U S Æ.

De causis non omnino disputandum; quippe quae, a viro speciali ad corpus admoto, uti inter omnes convenit, pendent. Hujus natura latet; vis autem est notissima.

P R O-

P R O G N O S I S.

Haecce febris statum, indeque eruptionis faciem, respicit ; scilicet, quantum mitiora sint symptomata morbi advenientis, (quibus parca, vel nulla epilepsia annumeranda), quantum ferius apparent papulae, et quo magis discretae, tantum minus, contrariis autem locum habentibus, plus periculi. Si, progrediente morbo, ante diem undecimum confluentis, desit ptyalismus, certissime peribit aegrotus ; itidemque, si tunc temporis non succedat tumefactio extreborum.

Discretae etiam tumor aliquis faciei necessarius videtur ; et si ad diem octavum vultus latus appareat, et pustularum interstitia pallida evadant, (quod saepius praegresso multo sudore accedit), mortem adstare suspicetur medicus.

RATIO SYMPTOMATUM.

Eruptionis modus vi febris primariae respondet: Minus enim credibile videtur, aut contagii naturam, aut molem fluidorum, in aegrotis variis assimilatam, interfese differre. A spasmo vasorum extremonrum aegre subacto pendet, me judice, eruptio; quum, spasmo deficiente, neque propria forma existare poterit febris, nec phlegmonae, quales revera sunt papulae variolosae. Spasmi igitur pertinaciae, vel cordis atque arteriarum impetui, omnes variolae differentias tribuere vellem. Nam, ex priore, febris durationem saepius pendere, ab ill. Culleni sectionibus quibusdam facile patebit *. Principiis illic stabilitis confidens, caloris externi actionem nocere censeo, diathesin creando phlogisticam. Hinc regiminis vetusti errores: Hinc Stygia impleta ora. Ab cordis enim et arteriarum actione immodica,

* First Lines, par. LXII. LXIII.

immodica, innumera oriuntur mala, sive calore externo augetur, sive spasmo fortis sustentatur. Delirium adfert; eruptionem dat erysipelatosam; haemorrhagias e variis partibus elicit; et fluidorum putredinem movet, signis praedictis nimis facile notandam. At, frigoris debito admoto gradu, atque adhibita methodo antiphlogistica, in variola praesertim quae insita fuit, adeo moderatur febris primaria, ut saepius vix aliquid afferat molesti; ibi quoque paucissimae erumpunt papulae. E contra, febris quae confluentem praecedit, saevissima est, morbumque periculosum aeffe testatur. Huc, attamen, aliquid confert habitus aegroti, saltem quoad vim augendam vasorum, vel ad putredinem promovendam.

Inter febrem primariam, ut et per morbum totum, ex modo sanos inficiendi, multum exhalari compertum habemus. * Quidam enim infisionem instituit ope humoris

* Baker's Inquiry into a new method of inoculation, p. 9.

ris brachio adempti, ante eruptionem factam, etiamque intra diem ab infitione quartum.

In variola confluenti, ubi pustulae, per majorem corporis partem quasi operculum efficiunt cutis, extremorum tumores e materia perspirabili retenta constare videntur; quoniam, si subito decrescant, (resorpta dicam materia), actum est de aegroto.

METHODUS MEDENDI.

In medendo, nulla est opus indicatione; quia morbus cursum peragit legitimum, medico non obstante. Licet autem virus extinguiere, eoque modo morbum prorsus tollere, ignoremus; justo tamen regimine, medicamentisque rite adhibitis, symptomata multa submoveri, et omnia levari possunt.

Initio morbi, febris primariae aggredientis vehementiam praecavere, accessam temperare,

perare, est medici; alia, atque minora, sub nullis signis instruenda sunt. Febris igitur adveniens frigoris plena adhibitione minuenda est: Huic diluentia vel refrigerantia jungere oportet; atque emitici necessitatem certe indicant affectiones ventriculi.

Saepe etiam in usu est pediluvium ad pueros; de quo, attamen, multum dubitant medici, regiminis reliquae rationi adversum esse putantes. Hoc in tyrocinio studiorum saepius adhibitum vidi, saepe ipse praecepi, semper sine molestia, interdum, ut visum, cum fructu.

Sin autem vel haec spem refellerint, vel medicus non accersitus fuerit donec saevire inceperat febris, et jam minitari, praeferunt si in dubio ponatur an variola sit, an alias morbus, certissime sanguinis misione uti convenit. Etsi tamen venaelectione non solum non eruptionem impedit, sed etiam promoveat, motus vasorum enor-

mes compescendo, haud impune feretur repetitio; atque cito invasura debilitas, in confluente saltem, ubi maxime saevit febris primaria, medicum a largis evacuacionibus absterreat. Observavit enim Cl. Sydenhamus, pessimam variolam ortam fuisse in puella, quae rheumatismum acutum propediem antea superaverat ope evacuantium.

Alvus diligenter movenda est catharticis, clysteribus saltem quotidie adhibitis. Æger vel sub pleno Jove, vel cubiculo ampio, amoeno, maneat; noctu stragulis paucioribus quam consuetis utatur. Sit diaeta tenuis, potus subfrigidus, lenis, vel cum portione acidi cuiusquam commixtus.

Mature adveniens epilepsia, multum saevire solet, atque, mortem ipsam minitans, notationem deposcit assiduam. Huic venectione, sed praesertim anodynis libere adhibitis, occurrentum.

Peracta

Peracta eruptione, si febris vel ex aliqua parte vel ex toto cesserit, si papulae sint rarae atque discretae, et nulla molestia urgeat, frigori, atque naturae virium tutelae, prorsus committatur aegrotus. Sin autem alvus sit nimis adstricta, semper solvere est opus.

Variola tamen confluens, jam descripta, multum intentionis simulac judicii exigit; morbus horrendus, quippe vel vitam vel pulchritudinem nimis certo deleturus. Quod ad hanc speciem, in adultis, ad febrem continuatam, vel certe minime levatam, ad cutis dolorem ac inflammationem, ad fluidorum putredinem, et febrem secundariam, spectare oportet. Febris, ut in aliis febribus, venaefectione, si opus fit, et antimonii praeparationibus, quae saepius et emetica et cathartica fiunt, tractetur. Hanc methodum non est cur fusius explicarem, quum ad inceptum meum haud attinere videtur.

Cutis dolor, perpetuo torquens, atque miserum ab omni requie impediens, febris secundariae denuo ortum maxime praebens, anodynus optime levatur. Primus ill. Sydenhamus opii usum instituit, atque maxime laudavit; cujus sententiam sequentes medici confirmarunt. Finita igitur eruptione, adhibetur opium, bis singulis diebus, usque ad morbi metam. Mirum equidem videtur, papularum puncturam, atque hanc iteratam, medicos non saepius instituisse; magnam enim abripit irritationem, et multum confert ad febrem secundariam praeveniendam.

Fluidorum putredo, sedula ventilatione, enixa munditia, alvoque nunquam non soluta, praevenitur. Plena tamen curatio putredinis jam accessae, a tonicis, stimulis, atque antisepticis petenda; a cortice Peruviano, scilicet, vino, atque acidis.

Modus febrem secundariam tractandi, a natura ipsius diatheseos phlogisticae, vel
putredinis

putredinis praevalentis, ducatur oportet. Hujusce accessio optime mitigatur cutis dolorem molliendo, atque debiti regiminis asfidua adhibitione.

Si finem versus sputationis, saliva, jam crassa et difficilis screatu, deglutitionem impedit, vel strangulationem minetur, gargarismus proponatur. Dixit Sydenhamus, emeticum, rebus ita sefe habentibus, multum prodeesse.

Quum retrocedit eruptio, vel subito detument extrema, admoveantur plantis pedum vel sinapis, vel vesicantia.

Quoad catharticorum usum, decesso morbo, nil certum accepimus: Multae morbi sequelae signa debilitatis atque torporis edunt; haud igitur purgatione depellendae. Haecce praxis theoria sola, ut visum, inititur; namque cathartica obveniendo abscessus solum profundunt, et hoc quidem levissime efficiunt. Denique, morbi sequelas
pro

pro natura singularum tractare, ac si nullum praecesserit malum, sed cavere evacuationem, debet.

Etsi operis summum pertigisse videar, restat autem quaerere, cur neminem nisi semel variola invadat. Haec res, ut mihi videtur, est et magni momenti, et adhuc parum explorata. Mihi, hoc opus aggredienti, temeritatem vel ineptiam verisimile obferent plerique: Theoriam hancce ante eorum pedes projicio; et hoc solum rogo, ne quisquam me judicet antequam perlegat. Praemittendum attamen, variolam bis in uno homine obortam fuisse, uti quidam testantur autores *; phaenomenon igitur non pro lege immutabili, sed pro condizione generali, habeatur.

Vitae processus, nervorum statu, magis quam partium incremento, distinguitur.

Quod

* Home's Medical Facts and Experiments, p. 94;
Hensler de morb. variol. tent. de variol. secund.

Quod ad molem, quidem, infans et adultus inter se differunt; multo magis autem quod ad nervorum systemata. Hinc, ingesta in ventriculum acida facta, quae a-
dulto anxietatem et ructum tantum infer-
rent, infantem convulsione epileptica affi-
cerent. Hinc, a dentitione tanta ducuntur mala, dum odontalgia, quamvis gravissima,
vitam nunquam minatur. In pueris, ab-
dominis viscera mire irritabilia sunt, ut in vomendi (in adultis plurimis gravissimi) ac-
tione, facile citata atque peracta; ut et in diarrhoeis, saepe et sine ulla fere molestia iteratis, admota levi causa, atque excreti-
one frequenti stercoris et lotii, penie absque conamine, cernere est. Et sane tanta mo-
bilitas ad pueri incolumentem necessaria vi-
detur. Ope enim perpetuo egens aliena, vel ad noxia abigenda, aut necessaria paranda, oportuit ad omnem tactum animum atten-
tum advertere, ut ex querelis, risibusve,
eum

eum dolere aut gaudere adverterent custodes.

Cutis, hoc temporis, mollis, delicata, sensu praedita exquisito, adeo ut, si in hoc statu per totam vitam permanferit, genus humanum doloribus torqueret gravissimis. Quam miser fuerit iste, ab accuratissimo Gooch memoratus, cui prurigo vix ferenda inducta fuit per totam corporis superficiem, a solis radiis, omnibus praeterea bonum afferentibus.

Infantum epilepsia, antequam morbos pueriles dictos subierint, tam dira atque frequens, his superatis, fere semper decedit, et ex omni functione irritabilitatis decrementum patet. Inter omnes quidem convenit, certa aetate mobilitatem subito atque maxime imminui, nunquam tamen nisi praegressis morbis accidat. His igitur aliquantum tribui oportet, quum nexu loci atque temporis solum deprehendimus causam atque effectum. Nec hi effectus
morbidi

morbidi habendi; corpus enim vitae officiis aptius redditur.

In variola torporem valere, docent ejus sequelae, in historia jam enumeratae; atque talem causam, reliquis junctam postea dicendis, subito mobilitatem imminuere, pauci negabunt. Ejus enim effectus, aliter haud permanens, operatione sequente aliorum conservatur.

Impressionibus extrinsecus semper sumus obnoxii, quae, si numero immodicae, mentem opprimunt; si paucitate errant, animam, quasi somnolentam, vix emovere possunt. Harum plurimae inveniuntur sedantes, Liberi praesertim ritus, hique conubii aut Veneris abnormis, quorum unum vel alterum fere omnes summo persequuntur nisu. Cibo utimur stimulanti, processus inde concoquens somni cupidinem infert; vis sedantis planum documentum. Cogitatio multa, sive de philosophia vel negotio, maxime sedare reperitur, atque n-
gae

gæ splendidae, quae a cogitando animum omnino revocant, plus ipsa speculazione mentem laceffunt. Sic, sive contemplatur aliquis, sive mercatur, sive vitae delicias solum persequitur, omnia mentem, indeque corpus, seu vice versa, deprimere certant. Nequaquam affirmo, omne impressum statim sedare, omne vehemens tamen hoc citius feriusve facere facile credo, quum motus validos vel animi vel corporis ciet.

Inflammatio quidem omnis, a contagio specifico praesertim, partis mobilitatem maxime imminuit. Ita, qui gonorrhœa gravi laboravere, etiam post fluxus, omniumque symptomatum deceffum, urethrae fistulam, atque balanum, sensu confueto multum privari percipiunt. Sin hoc efficeret canalis unicae affectio digitos paucos extensa, quid faceret totae cutis inflammatio, a systematis statu morbido orta?

Hanc etiam legem pertulit natura generi humano, quod impressiones validae debili-

tis renovantur ; atque constat, aliquos morbos mitiores esse secundo aggressu : Hujusmodi sunt, gonorrhœa, uti omnes confitentur, et quartana, secundum cl. Sydenhamum *. Multi, fateor, sunt morbi ad recursum proni ; sed hi omnes irritabilitatem inducunt, quales haemorrhagiae ; vel caufae sunt permanentes, saepiusve applicatae, aut habitu continuantur, quibus itaque haec lex non porrigitur †.

Pueri eruptionibus caducis, antequam variolam patiantur, subinde affliguntur. Iste cutis affectus plerumque a ventriculo se male habente pendent ; at, in infantibus hanc perpeccis, eruptio quaevis, nec levi movertur causa, nec mota facile abigitur. Pustularum variolosarum reliætæ foveolæ, cicatricum instar, formam per totam vitam, et per aliquod tempus, albedinem, quasi vietatam servant, cutem isthic aliquo mutari

D monstrarentes.

* De Feb. Intermitt. ann. 1661, 1662, &c.

† Facultas adsuescendi, ill. Gaubii (Pathol.) § 644.
ad quam talia phænomena relegavit, nihil aliud quam
irritabilitas imminuta esse videtur.

monstrantes. Et sane color cutis, post pustularum decessionem, mutationem notat insignem *. Denique, quum haecce foveolae, durante vita, maneant, mutationem subsistam permanere, fas est ut deducam. Sed, utrum super vasa extrema cicatriculae inducuntur, an mobilitate quoad stimulum specificum privantur, non meum equidem est judicare : Mihi sufficiet perceptio facti. Cutis jam mutata nequit amplius eadem affici causa, cui obstat, etsi nullis foveolis foedata.

Alii morbi quidem, qui pro tempore tantum aliquid corporis mutant, saepe atque in assuefactis facile renovantur ; quodam tamen esse morbos oportet, a quibus mutatio inducta permanens, quamvis non lethalis sit. Haec autem permutatio fluidis accidere nequit, quum ipsa subinde mutantur; solidis solis induci potest.

Non tam universa autem est cutis affectio, quin aliquibus locis viri novae adhibiti

tioni

* Cullen's First Lines, vol. ii. p. 38.

tioni cedat. Nutrices enim, matresve, quae prima juventute variola correptae fuere, dum alumnum variolosum pertractant, brachiisque gerunt, super partes infanti applicatas, pustulas, variolosis similes, exsurgere vident. Huic autem quasi infitioni, aliae causae jam memoratae valde resistunt, et plerumque morbum depellunt.

Ubi autem systema torpidum dixi, non ita ut morbide intelligatur, ^{at} solum ita imminui mobilitatem extremam, ut vegetiora deveniant solida. Et, quamvis unica quaevis phaenomeni causarum, jam adscriptarum, omnino impar videbitur ad explanationem, junctio omnium haud tam inefficax, puto, invenietur.

Nam generis nervosi sensus hebetior, senectutem saepius praeoccupans, atque tota vitae hodiernae consuetudine adjuvatus; huic annuens morbi sequela, torpor, integratio cujusvis impressionis lenior, cutis de-

mum vasorum permutatio, huc colligenda sunt.

Senes, interdum, hoc morbo in juventute devitato, denique contagium excipiunt, et in variolam incidunt; atque hoc nostram theoriam refellere creditur. Hi tamen praedispositi sunt, quatenus nunquam variolam subierunt; contra cuius aggressum nullam tutelam praebet senectus, praeter torporem, qui solus nequaquam morbum depellere valet. Atque si contagium, juveni adhibitum, non intulerit morbum, haud mirum. Nam, in ordine rerum, facile intelligimus, quod causa praedisponens, atque occasionalis, nunquam simul applicatae fuere. Notum est, praeterea, quod in infantibus quibusdam, perpaucis tamen, non apparebit morbus, post secundam etiam infisionem; praeterito autem brevi tempore, si iterum fiat infitio, febricitat infans.

Qui variolam bis acceperint paucissimi sunt; de quibus nihil satis plenum cognovi, ut phaenomeni explicationem aggrederer.

Constat

Constat autem hos omnes juvenes fuisse, adhuc igitur, quamvis minus quam antea, mobiles; atque exceptiones ab instituto generali, hic quoque, ut in plurimis aliis naturae phaenomenis, patent. Neque has exceptiones, magis quam hominem natum sine cerebro, corde, vel ore, mirari oportet.

Denique, si casibus plurimis, et communis ordini morbi, conveniat haecce doctrina, ad singula, ab idiosyncrasia, vel rerum fortuitate, nata, parum spectandum.

Sententias peritiorum, in plurimis theoriae hujusce locis, me non secutum fuisse, et verum et mihi rectum constat. Ea enim dissensio vix vitanda est, si unquam ratiocinemur, si libere, non omnino. De his quidem multa dicere vellem; at quae publico nondum tradidisset autor, neminis est scriptis contradicere. Nimis facile enim potest aliquis, absque fraudis consilio, alterius mentem, semel elocutam, permutare, verbo vel singulari variando. Quidquid autem

autem in publicum ediderit autor, libere decet omnes tractare; ipsa enim verba cuique patent.

Quae, brevi jam sermone, proposui, mihi pro veris habita, non ex omni parte certa esse, haud inficias eo; nam hicce nodus, sat scio, difficillimus est solutu. Aliqua tamen me movisse, huc nondum applicata, quanquam alias notissima, putarem; quae nec repente, nec audacter, sed post multam cogitationem, solicitus hic profero. Ast huc me tulit animus, de theseos themate dubitantem, etsi pericula innovandi noscentem, reique ipsius incertitudinem. Mansuetudini igitur vestrae, magis quam propriis viribus confisus, Praeceptores optimi, haec obferre statui, atque pleno die illustrati aevi veritatem per avia assequi conatus. Si hanc nondum tetigisse videar, plorare est meum, haud tamen spero aliorum erit culpare. Omnibus ratiociniis peractis, demum fortasse confedere, et sententiae dare manus Socratica oportet; quod nihil compertum habemus, nisi quod nihil scimus.

F I N I S.

